

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยได้ดำเนินการวิจัยดังนี้

1. การสร้างหลักสูตร ได้วินิจฉัยความต้องการ และสำรวจสภาพปัญหาของท้องถิ่น เพื่อกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ตามรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร ของทาบา (Taba) และได้ทำการศึกษา วิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อนำมากำหนดองค์ประกอบของหลักสูตร ไปทดลองใช้
2. การทดลองใช้หลักสูตรกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านห้วยกะปิ จำนวน 37 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยประเมินจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดเจตคติต่ออำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

สรุปผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ $93.44/80.04 (E_1)/(E_2)$ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80
2. เจตคติต่ออำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ก่อนการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นเท่ากับ 4.35 เจตคติต่ออำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี หลังการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นเท่ากับ 4.56 ซึ่งนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่ออำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี หลังการใช้หลักสูตรสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองใช้หลักสูตรที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่สร้างขึ้นเป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพ มีความเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนเนื่องจาก

1.1 หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรีสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรที่ถูกต้องเหมาะสม ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของทาบา (Taba) และรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ สังก อุทรานันท์ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญ ได้แก่ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรและ

การสำรวจ วินิจฉัยความต้องการของและสภาพปัญหาในท้องถิ่น ซึ่งข้อมูลดังกล่าวมีความสำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เพราะช่วยให้มีความเข้าใจในแนวทางการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และเข้าใจเรื่องที่จะพัฒนาหลักสูตร รู้ถึงปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น จึงทำให้สามารถจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นตามขั้นตอนที่ถูกต้อง ข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ และมีความสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรของ ชำรง บัวศรี (2532, หน้า 153 - 159) ที่กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรนั้นจำเป็นต้องศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ที่เป็นพื้นฐานของหลักสูตร ซึ่งได้แก่ การศึกษาค้นคว้าหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรจากเอกสารและงานวิจัย การศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องความต้องการของชุมชน เพื่อให้การพัฒนาหลักสูตรนั้นมีความถูกต้อง ทำให้ทราบความต้องการของสังคมและท้องถิ่น อันจะสามารถจัดหลักสูตรให้ตอบสนองความต้องการนั้น ๆ ได้ นอกจากนี้การศึกษาข้อมูลพื้นฐานนั้นยังเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรของ วิชัย ประสิทธิ์วิเศษ (2542, หน้า 90 - 92) ที่กล่าวว่า การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาหลักสูตรมีประโยชน์เพื่อใช้ในการกำหนดองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตร

1.2 หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นหลักสูตรที่ได้นำแนวการจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางมาเป็นกรอบในการดำเนินการ เช่นเดียวกับ วิชัย ประสิทธิ์วิเศษ (2542, หน้า 124) ที่กล่าวว่า หลักสูตรท้องถิ่น คือ การนำหลักสูตรแกนกลางทั้งเอกสารหลักสูตรที่พัฒนามาจากส่วนกลาง มาปรับขยายหรือเพิ่มหรือสร้างหลักสูตรย่อยขึ้นใหม่ให้เหมาะสมกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่และการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น

นอกจากนี้ยังทำให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่ออำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี เห็นความสำคัญของอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี อันเป็นท้องถิ่นที่นักเรียนอยู่อาศัย

2. ผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่น

2.1 ผู้วิจัยทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 37 คน เมื่อพิจารณาแล้วปรากฏว่า ผลการเรียนรู้ของนักเรียนจากการทำแบบฝึกหัดระหว่างบทเรียน คะแนนเต็มทั้งหมด 70 คะแนน ได้คะแนนเฉลี่ย 65.41 คิดเป็นร้อยละ 93.44 (E_1) และผลการทดสอบหลังบทเรียน คะแนนเต็มทั้งหมด 30 คะแนน ได้คะแนนเฉลี่ย 24.14 คิดเป็นร้อยละ 80.04 (E_2) แสดงว่า หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพเท่ากับ $93.44/80$ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด $80/80$ ทั้งนี้เนื่องจาก หลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้นได้ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญแล้วว่า เป็นบทเรียนที่มีคุณภาพดีมาก ก่อนจะนำไปทดลองใช้กับ

กลุ่มตัวอย่าง ดังนั้น เมื่อนำบทเรียนมาใช้ จึงทำให้บทเรียนมีประสิทธิภาพที่สามารถพัฒนา
ศักยภาพของนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นได้

ด้านสาระการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 นั้น นักเรียนได้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องราวสิ่งใกล้ตัว
เข้าใจเรื่องราวที่สอดคล้องกับชีวิตจริง และมีความเข้าใจเกี่ยวกับท้องถิ่นที่นักเรียนอยู่อาศัยมากขึ้น
เช่น ทราบถึงประวัติความเป็นมาของท้องถิ่นที่นักเรียนอาศัยอยู่ การประกอบอาชีพในท้องถิ่น
รวมไปถึงการมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติและวัฒนธรรมของท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับ
งานวิจัยของ หัทยา เจียมศักดิ์ (2539) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง
หัตถกรรมในท้องถิ่น และการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน เรื่อง
การเจียรไนนิล ตามลำดับ พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับเรื่องราวใน
ท้องถิ่น ซึ่งเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและความต้องการของผู้เรียนทำให้นักเรียนมี
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของหลักสูตร
ท้องถิ่น เรื่อง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นกิจกรรม
การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นทักษะกระบวนการกลุ่ม การทำงานร่วมกัน ให้
ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากที่สุด เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับสภาพและความต้องการ
ของท้องถิ่น ให้ตรงกับการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมใน
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
ในการเรียนรู้อยู่ในระดับดีมาก โดยผู้วิจัยให้นักเรียนได้แบ่งกลุ่มเพื่อให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมใน
การเรียนรู้ เช่น การทำกิจกรรมระหว่างบทเรียน นักเรียนช่วยกันหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนใน
แต่ละหน่วยการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และมีส่วนร่วมในการอภิปรายเพื่อให้ได้คำตอบที่ครบถ้วน
สมบูรณ์ที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สาลินี อุดมผล (2542) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนา
การเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่องอัตราส่วนและร้อยละ โดยใช้รูปแบบ
การสอนแบบร่วมมือกัน และได้สรุปข้อดีของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ว่า การสอน
แบบร่วมมือจะสร้างแรงจูงใจในการเรียนให้กับนักเรียนมากกว่าการเรียนแบบรายบุคคลหรือ
การแข่งขันกัน สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มจะร่วมมือกันเรียนรู้จากการฟังพากันเรียนรู้ปฏิบัติสัมพันธ์
ภายในกลุ่ม นอกจากจะพัฒนาความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนแล้วยังพัฒนาทักษะทางสังคมใน
ตัวของผู้เรียนด้วย ผู้เรียนสามารถพัฒนาความสามารถในการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพจาก
งานที่ร่วมรับผิดชอบในกลุ่ม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ร่วมมือกันทำงาน

ได้มากเท่าใด ผู้เรียนจะสามารถพัฒนาทักษะทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการทำงานร่วมกันมากขึ้น

2.2 นักเรียนมีเจตคติต่ออำเภอเมือง จังหวัดชลบุรีหลังจากการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นสูงกว่าก่อนการทดลองใช้หลักสูตร ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 นั้น ประกอบด้วยสาระการเรียนรู้เกี่ยวกับสภาพและความชัดเจนในท้องถิ่นอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ได้ครบถ้วนถูกต้องสมบูรณ์ มีกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย มีการวัดผลและประเมินผลที่เหมาะสมกับผู้เรียน รวมทั้งการเรียนรู้ เรื่อง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี เพราะการเรียนรู้เรื่องราวที่ใกล้ตัวจะทำให้ นักเรียนได้มีความรู้ ความเข้าใจ เกิดความรัก ความผูกพัน ความภูมิใจ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาตนเองและท้องถิ่นได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ดังที่กรมวิชาการได้จัดลำดับประสบการณ์ในช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6) ในสาระการเรียนรู้ความรู้ว่า “ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องราวของจังหวัดและภาคที่ผู้เรียนอาศัยอยู่ในประเทศไทย และภูมิภาคใกล้เคียงในโลก” (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 18)

จะเห็นได้ว่า หลักสูตรที่มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น นั้นเป็นเรื่องราวที่ควรนำมาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ใกล้ตัวที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น เพื่อช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ เกิดความรักและความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้

1.1 หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรีสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นหลักสูตรท้องถิ่นที่มีสาระการเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องราวของ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ซึ่งมีความสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น ชุมชน จึงมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในตัวอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี และสามารถนำสาระการเรียนรู้ในหลักสูตรท้องถิ่นนี้ไปปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้นักเรียนระดับชั้นที่สูงกว่าได้ โดยใช้สาระการเรียนรู้เรื่อง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี เป็นพื้นฐานในการเชื่อมโยงไปสู่เรื่องใหม่ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจมากยิ่งขึ้น

1.2 การจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.3 ครู ผู้สอน ที่จะนำหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนสามารถปรับเปลี่ยนเวลา สื่อ การเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนรู้ และวิธีการวัดผลและประเมินผลได้ตามความเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการทำวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ในอำเภออื่น ๆ ของจังหวัดชลบุรี เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะกับสภาพท้องถิ่นของแต่ละอำเภอในจังหวัดชลบุรี รวมถึงอำเภออื่น ๆ ในแต่ละจังหวัดในประเทศไทยด้วย ซึ่งการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นในเรื่องราวของแต่ละท้องถิ่น จะทำให้ผู้เรียนจะได้เกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องราวของท้องถิ่น อันเป็นที่ยู่อาศัย และผู้วิจัยควรหาข้อมูลที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงมาใช้ประกอบกับพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เช่น จำนวนประชากร ทรัพยากร บุคคลสำคัญหรือผู้นำท้องถิ่น เป็นต้น